

Zbigniew Hajn

PROFESOR TERESA WYKA

KILKA SŁÓW NA 50-LECIE PRACY NAUKOWEJ

Profesor Teresa Wyka ukończyła w 1975 r. – z wyróżnieniem i Medalem za Chlubne Studia – studia prawnicze w Uniwersytecie Łódzkim. W tym samym roku podjęła pracę naukową w Katedrze Prawa Pracy na Wydziale Prawa i Administracji tej Uczelni. Tu osiągała kolejne stanowiska i stopnie naukowe. W 1983 r. uzyskała stopień naukowy doktora nauk prawnych na podstawie rozprawy *Sytuacja prawna osób wykonujących pracę nakładczą*, przygotowanej pod kierunkiem prof. Wacława Szuberta. Stopień doktora habilitowanego nauk prawnych uzyskała w 2003 r. na podstawie oceny ogólnego dorobku naukowego i rozprawy habilitacyjnej *Ochrona zdrowia i życia pracownika jako element treści stosunku pracy*, nagrodzonej Nagrodą Indywidualną Ministra Edukacji, Nauki i Szkolnictwa Wyższego. Jubilatka od rozpoczęcia pracy do dziś jest związana z Uniwersytetem Łódzkim, łącząc tę pracę w latach 1994–1995 z zatrudnieniem na stanowisku adiunkta w Instytucie Medycyny Pracy w Łodzi i pełnieniem funkcji kierownika Katedry Prawa Pracy w Akademii Leona Koźmińskiego w Warszawie w latach 2008–2019.

Wśród szerokich zainteresowań badawczych Profesor Teresy Wyki szczególne miejsce zajmowała i zajmuje problematyka ochrony życia i zdrowia pracowników. W tej dziedzinie jest wiodącym badaczem i niekwestionowanym autorytetem. Problematyce tej poświęciła wiele artykułów, obszernych komentarzy, studiów w tomach V, VII, IX, X i XIV „Systemu prawa pracy” oraz dwie monografie. Fundamentalne znaczenie dla tej dziedziny prawa pracy ma Jej książka z 2003 r. *Ochrona życia i zdrowia pracownika jako element treści stosunku pracy*. Pod Jej redakcją (z M. Mielczarkiem) ukazała się również monografia *Prawo ochrony pracy. Współczesność i perspektywy rozwoju* z 2017 r. Publikacje Jubilatki ukazują pełne spektrum zagadnień związanych z tematem ochrony życia i zdrowia pracowników. Autorka akcentuje rolę pracownika jako podmiotu prawa do ochrony zdrowia wynikającego ze stosunku pracy i dobra osobistego chronionego przez prawo cywilne. Podejmuje też zagadnienia ochrony osób wykonujących pracę poza stosunkiem pracy. Ukazuje także złożoność tej problematyki, kojarzącej potrzeby społeczne z uwarunkowaniami ekonomicznymi, medycznymi, technicznymi i organizacyjnymi. Pani Profesor podkreśla, że zainteresowanie tą dziedziną zawdzięcza inspiracji Profesora Wacława Szuberta. Do dorobku Profesora wraca

też w swoich publikacjach, w tym we wspomnianej wyżej książce o współczesności i perspektywach rozwoju prawa ochrony pracy, gdzie przybliżył Jego spuściznę naukową w tej dziedzinie.

W swojej pracy badawczej Profesor Teresa Wyka podejmowała również inne ważne zagadnienia. Nie można wśród nich pominąć badań nad umową o pracę nakładczą, które zaowocowały pierwszą w polskiej doktrynie, opublikowaną w 1986 r. monografią poświęconą sytuacji prawnej osób wykonujących tę pracę. Pełną aktualność zachowuje wysunięty w tym opracowaniu postulat poszerzenia przedmiotowego zakresu prawa pracy o stosunki zobowiązaniowe, które w ramach trwałej więzi między stronami zobowiązują do świadczenia pracy i wymagają zapewnienia należytej ochrony prawnej stronie świadczącej. Przedstawioną w tej monografii tezę o naturalnym powiązaniu umowy o pracę nakładczą z prawem pracy Autorka podtrzymała i dodatkowo uzasadniła w kolejnym obszernym opracowaniu tej problematyki w tomie VII „Systemu prawa pracy” z 2015 r. Znaczące miejsce w Jej zainteresowaniach naukowych zajmuje również problematyka ochrony danych osobowych pracowników. W tym zakresie Jubilatka inicjowała badania naukowe, których wyniki zostały opublikowane w monografiach *Granice pozyskiwania danych osobowych* z 2009 r. i *Ochrona danych osobowych podmiotów objętych prawem pracy i prawem ubezpieczeń społecznych. Stan obecny i perspektywy zmian* z 2012 r., których była redaktorką i współautorką. W swoich publikacjach podejmowała także inne kwestie ochrony danych, w tym między innymi związane z rolą kodeksu pracy w systemie przepisów dotyczących ochrony danych osobowych pracownika oraz propozycjami zmian w prawie pracy w zakresie gromadzenia i przetwarzania danych osobowych kandydata na pracownika. Istotne miejsce w dorobku Profesor Teresy Wyki zajmuje problematyka etycznych aspektów pracy ludzkiej i jej prawnej regulacji. Dotyczą ich Jej publikacje odnoszące się do kodeksów etyki zawodowej i znaczenia społecznej nauki Kościoła katolickiego, w tym zwłaszcza myśli Jana Pawła II, dla prawa pracy. Związanych z tym studiów nie ogranicza do prezentacji tego nauczania, lecz wprowadza z niego propozycje odnośnie do kształtowania prawa pracy, dotyczące w szczególności jego zakresu podmiotowego, normowania relacji międzyludzkich związanych z pracą i roli państwa jako pracodawcy pośredniego (np. *O znaczeniu etycznego pojmowania pracy dla przyszłości prawa pracy – na kanwie encykliki Laborem exercens* z 2014 r. i *Koncepcja dobra wspólnego wg Jana Pawła II – implikacje dla zbiorowego prawa pracy* z 2015 r.). Dorobek naukowy Jubilatki liczący blisko 100 pozycji obejmuje także wiele innych publikacji, dotyczących między innymi miejsca prawa pracy w systemie prawa, pracodawcy jako podmiotu stosunku pracy, współdziałania stron stosunku pracy w wykonaniu zobowiązania, powództwa o ustalenie stosunku prawnego lub prawa, układów zbiorowych pracy i pozaukładowych porozumień zbiorowych, mobbingu i in.

Ważną częścią akademickiej aktywności Pani Profesor była i jest praca dydaktyczna. Prowadziła i prowadzi różnego typu zajęcia dydaktyczne z szeroko

rozumianego prawa pracy. Jest promotorką ok. 250 prac magisterskich. Ma znaczący udział w rozwoju kadry naukowej, będąc promotorką 10 doktoratów oraz recenzentką 17 doktoratów. Uczestniczyła również w 8 przewodach habilitacyjnych, w tym w 3 w charakterze recenzentki.

Niezależnie od pracy naukowej i dydaktycznej Jubilatka aktywnie uczestniczy w działalności organizacyjnej Uniwersytetu Łódzkiego. Od 2005 do 2023 r. kierowała Zakładem Prawa Ochrony Pracy w Katedrze Prawa Pracy. W latach 2015–2019 była kierownikiem Centrum Ochrony Danych Osobowych i Zarządzania Informacją UŁ. Od 2008 r. do chwili obecnej jest kierownikiem Podyplomowych Studiów Bezpieczeństwa i Higieny Pracy (BHP). Pełniła również funkcje we władzach Wydziału: w 2004 r. była pełnomocnikiem Dziekana Wydziału Prawa i Administracji UŁ ds. studiów zaocznych, a w latach 2005, 2012–2020 prodziekanem. Angażowała się również w działalność pozauczelnianą. Między innymi, na przełomie lat 80. i 90. była członkiem Komisji do Spraw Reformy Prawa Pracy, w 2004 r. sporządzała ekspertyzy dla Komisji do Spraw Rekodyfikacji Prawa Pracy, w latach 1998–2002 oraz 2006–2008 była członkiem Rady Ochrony Pracy przy Sejmie RP. Od 2007 r. jest członkiem Łódzkiego Towarzystwa Naukowego. Jest też recenzentką artykułów publikowanych w „Pracy i Zabezpieczeniu Społecznym”, „Monitorze Prawa Pracy” oraz w „Przeglądzie Prawa i Administracji”.

Za swoją pracę naukowo-dydaktyczną, wkład w działalność Uczelni i poza nią Profesor Teresa Wyka otrzymała liczne nagrody i odznaczenia, w tym nagrody Rektora UŁ, Złotą Odznakę UŁ, Brązowy i Srebrny Krzyż Zasługi, Nagrodę im. Haliny Krahelskiej, Medal UŁ w Służbie Społeczeństwu i Nauce oraz Złoty Medal za Długoletnią Służbę.

